

63. díl – Trump Force One aneb letecké aktivity nového amerického prezidenta

Závěr roku 2016 byl patrně nejvíce poznamenán americkými prezidentskými volbami. Ty se konaly 8. listopadu a poutaly pozornost médií prakticky po celém světě. Vítězem a od roku 2017 novým prezidentem Spojených států amerických se stal podnikatel Donald John Trump. Ve většině případů se komentáře vztahující k jeho osobě zaměřovaly a zaměřují na povahové rysy, bohatství či rodinné vztahy. Stranou pozornosti však zůstávají jeho aktivity spojené s letectvím. Jak uvidíme na následujících řádcích, Donald Trump byl a je v oblasti létání poměrně činný.

Pokud už přijde řeč na Trumpovy letecké aktivity, téměř vždy se týká nepříliš úspěšné epizody s provozem letecké společnosti Trump Shuttle známé též jako Trump Airlines. V roce 1961 založila americká společnost Eastern Air Lines pobočku Eastern Air Lines Shuttle, která s hodinovou frekvencí spojovala New York City s Bostonem a Washingtonem, D. C. Tato služba skutečně odpovídala svému názvu „shuttle“ (kyvadlová doprava), neboť v případě většího počtu cestujících, než kolik měla kapacita letadla, dopravce přistavoval další stroj. A co víc, letenky bylo možné zakoupit až po nástupu na palubu letadla. Spojení mezi třemi nejvýznamnějšími městy východního pobřeží proto bylo pro svoji pohodlnost vysoce ceněno. Ovšem druhá polovina osmdesátých let znamenala pro společnost Eastern Air Lines období značných finančních problémů, což se odrazilo v postupném rozprodávání letadel a práv na obsluhování jejich linek. Škrty postihly i pobočku Eastern Air Lines Shuttle.

V roce 1988 proto začal o jejím odkoupení jednat podnikatel Donald Trump. Nákup se mu podařil úspěšně zrealizovat, načež od 8. června 1989 začal na všech třech linkách létat pod hlavičkou své společnosti Trump Shuttle. Letadla obdržela bílý nátěr s červenými a černými pruhy a především červený nápis Trump na obou stranách trupu, který pak ještě doplňovalo velké červené písmeno T na svislé ocasní ploše. Tyto dva „designové“ prvky se později staly charakteristickými znaky i jeho soukromých letadel. V barvách společnosti létalo celkem sedm strojů Boeing 727-100

(N901TS, N902TS, N903TS, N904TS, N905TS, N906TS, N907TS, krátce sloužil ještě N8117N nesoucí barvy Eastern doplněné nápisem Trump, který následně fungoval jako zdroj náhradních dílů) a třináct strojů Boeing 727-200 (N908TS, N909TS, N910TS, N911TS, N912TS, N913TS, N914TS, N915TS, N916TS, N917TS, N918TS, N919TS, N920TS). Společně obsluhovaly zhruba tři čtvrtě hodiny trvající lety mezi newyorským letištěm LaGuardia (KLG/LGA), bostonským Loganovým letištěm (KBOS/BOS) a Washingtonovým (dnes Reaganovým) letištěm (KDCA/DCA) v hlavním městě. Protože stále zůstávalo pár letadel nevytížených, přidal k nim Trump ještě spojení do floridského Orlanda (KMCO/MCO).

Během krátké doby existence této společnosti se toho příliš mimořádného neudálo, za zmínku stojí snad jen dvě události. Pouhé dva měsíce po zahájení provozu, 10. srpna 1989, se letounu Boeing 727-200 (N915TS) při letu z New Yorku do Bostonu nevysunul předový podvozek. Když ani po opakované snaze nedošlo k jeho vysunutí, strávil letoun zhruba hodinu kroužením v okolí letiště, aby vylétal palivo, načež kapitán Robert Smith jako poslední pokus o vysunutí předového kola udělal letmé přistání s nadějí, zda se při tvrdším dosednutí náhodou podvozková noha nevysune. Ani tento manévř se nesetkal s úspěchem, takže Smith provedl nouzové přistání pouze na kola hlavního podvozku. Přistání bylo jako z učebnice, takže došlo jen k minimálnímu poškození letadla a nikomu z 56 osob na palubě se nic nestalo (videozáznam přistání je v odkazech níže). Mimo rutinní každodenní lety pak spadaly dva charterové lety pro americkou námořní pěchotu v roce 1991, kdy jeden ze strojů společnosti uskutečnil dvojici letů pro zhruba dvě stě vojáků ze základny New River v Severní Karolíně do Miami na Floridě. Prakticky po celou dobu svého fungování se aerolinka potýkala s finančními problémy, takže poměrně záhy, 7. dubna 1992, zanikla. Kyvadlové lety převzala společnost US Airways. V dnešní době na tuto tradici navazuje společnost American Airlines, s níž se US Airways v roce 2015 sloučily.

Ve stejné době, kdy Trump experimentoval s provozem dopravních letadel, se pokoušel o vytvoření návazných vrtulníkových spojení. Tato služba nazvaná Trump Shuttle Connection využívala trojici vrtulníků Sikorsky S-61 (N221RA, N222RA a N223RA), přičemž nabízela šestiminutové lety mezi letištěm LaGuardia a heliportem nedaleko střediska newyorských bankéřů na Wall Street. Kromě těchto letů používal Trump vrtulníky k dopravě hazardních hráčů z New Yorku do svých kasín v Atlantic City ve státě New Jersey. Pro tento účel sloužila zejména dvojice civilních verzí těžkých dvourotorových vrtulníků Chinook, konkrétně verze Boeing Vertol 234ER (N224TA) a Boeing Vertol 234LR (N225RA). Používal se zřejmě i letoun Convair CV-580 (N968N), který na trupu nesl nápis Trump Castle, což byl název jednoho z kasín. Vrtulníkovou flotilu uzavíral jeden stroj Aérospatiale AS332L Super Puma (N25AN). Existence vrtulníkové dopravy měla ale podobně krátké trvání jako samotný Trump Shuttle.

V současnosti čítá flotila vrtulníků nesoucí Trumpovo jméno tři stroje. Jedná se o vrtulníky Sikorsky S-76B, jež jsou překvapivě nejednotně zbarvené, což Trump u předchozích strojů nemíval ve zvyku. Stroj registrace N76DT nese černý nátěr s červenými pruhy. Oproti tomu stroj N76TE má bíločerné barvy s červenými doplňky, přičemž jej Trump využívá pro přepravu zákazníků svého golfového hřiště ve Skotsku. Z tohoto důvodu jej nechal nedávno přeregistrovat na britskou značku G-TRMP. Třetím je totožně zbarvený N7TP, jenž dříve nesl registraci N85EW a celošedý nátěr.

Prvním Trumpovým osobním letounem byl stroj Boeing 727-100 (N725DT), jenž začal používat v roce 1990, tedy v době, kdy ještě fungoval Trump Shuttle. S letadly této společnosti sdílel prakticky totožné barvy s jediným rozdílem, že nápis nebyl v tomto případě na trupu, ale na svislé ocasní ploše. O necelý rok později byl stroj přeregistrován na Bermudské ostrovy jako VR-BSA a o tři roky později jako VR-BDJ, kdy obdržel černobílé barvy s červenými pruhy a typickým červeným písmenem T na ocase s Trumpovým jménem ve zlatých barvách po stranách trupu. Konečně v roce 1997 dostal nynější registraci VP-BDJ. Od roku 2011 jej však vlastní a provozuje malajsijská společnost Weststar Aviation, neboť Trump dal přednost jinému stroji.

Během prezidentské kampaně byl často na očích Trumpův osobní letoun Boeing 757-200 (N757AF), jemuž se přezdívá Trump Force One s odkazem na slavný prezidentský Air Force One. Prvním uživatelem tohoto letounu byla dánská společnost Sterling Airways, jež jej provozovala od roku 2001 jako OY-SHA v provedení pro 219 cestujících. O tři roky později sloužil u mexické společnosti TAESA jako XA-SPG, kde ale setrval necelý rok, neboť v roce 1995 jej zakoupil Paul G. Allen, spoluzakladatel Microsoftu, mezi leteckou obcí známý díky svým aktivitám na poli letectví a kosmonautiky. Například financoval projekt prvního soukromého raketoplánu SpaceShipOne (viz 20. díl), provozuje letecké muzeum Flying Heritage Collection a nejnověji finančně podporuje stavbu obřího letounu Stratolaunch určeného pro vzdušné starty raket. Allen si nechal Boeing 757 pod registrací N115FS přestavět na 43místnou privátní verzi, přičemž od roku 1996 jej využíval pod současnou značkou N757AF. Konečně od roku 2010 jej užívá a vlastní podnikatel Donald Trump. Ten si nechal stroj opatřit v podstatě totožnými barvami jako svůj předchozí letoun. Kromě této vnější stylizace si přizpůsobil taktéž interiér, který se může pochlubit mnoha detaily vyrobenými ze zlata. Pro potřeby ostatních členů rodiny je k dispozici bizjet Cessna 750 Citation X (N725DT), což je jeden z nejrychlejších bizjetů na světě. Na rozdíl od „sedmpětsedmičky“ nenese žádné nápisy s Trumpovým jménem, má pouze na levé straně trupu za kabinou malý rodinný znak.

Jakožto americký prezident bude Trump zajisté využívat služeb vládních letounů, které hlavě Spojených států amerických dodávají při cestách do zahraničí na ikoničnosti. Už jen proto, že samy o sobě jsou tyto letouny ikonické. Nejedná se o totiž o nic menšího než stroje Boeing 747-200, jež

nesou u amerického letectva, které je jejich provozovatelem, označení VC-25. Aktuálně slouží dva tyto stroje (trupových čísel 82-8000 a 92-9000), ale vzhledem ke stáří (ve službě od roku 1990) začíná být jejich provoz příliš nákladný (letová hodina přijde na 210 tisíc dolarů, tedy více než pět milionů korun), takže se v roce 2009 začala řešit jejich náhrada. Po výběrovém řízení, jehož se účastnil pouze Boeing, neboť Airbus o něj galantně neprojevil zájem, oznámilo letectvo 28. ledna 2015, že novým letounem pro transport prezidenta se stane stroj Boeing 747-8, rovněž ve dvou kusech. Do služby ale nenastoupí dříve než v roce 2024, proto není vyloučené, že se jich Trump vůbec nedočká. Letouny VC-25 jsou na veřejnosti nejčastěji spojovány s volacím znakem Air Force One, jenž ale neznamená nic jiného, než že je na jejich palubě přítomen americký prezident. Tentýž volací znak proto může používat jakékoli jiné letadlo amerického letectva převážející prezidenta. Obdobně když prezident cestuje na palubě vrtulníku, který provozuje námořní pěchota, má tento stroj volací znak Marine One.

Dnešní díl se nezabýval ničím vyloženě přelomovým, ale pokusil se nabídnout jiný pohled na osobu, jež se příští rok stane „nejmocnějším mužem světa“. Pro příznivce letectví proto může být potěšující fakt, že má k letadlům kladný vztah.

Kam dál?

Fotografie jednoho z mnoha strojů Boeing 727-200 ve flotile společnosti Trump Shuttle:

<http://www.airliners.net/photo/Trump-Shuttle/Boeing-727-225/313847/L>

Video nouzového přistání Boeingu 727-200 Trump Shuttle se zasunutým předovým podvozkem na Loganově letišti v srpnu 1989: <https://youtu.be/fgrlrAZuqKk>

Fotografie jednoho ze dvou (bývalých) Trumpových vrtulníků Chinook: <http://www.airport-data.com/aircraft/photo/000496256L.html>

Fotografie dvou barevných provedení vrtulníků Sikorsky S-76B: <http://www.airliners.net/photo/Trump/Sikorsky-S-76B/1863740/L> a <http://www.airliners.net/photo/Trump/Sikorsky-S-76B/2468935/L>

Fotografie (bývalého) Trumpova osobního letounu Boeing 727-100: <http://www.airliners.net/photo/Trump/Boeing-727-23/1514561/L>

Fotografie bizjetu Cessna Citation X: <http://www.aviationpix.nl/displayimage.php?pid=5368>

Video přistání Trumpova osobního Boeingu 757-200: <https://youtu.be/SGzXax5hlNU>

Video z paluby „Trump Force One“: <https://youtu.be/UZq3iCn2y74>

Marek Vanžura

(Photo © Rei U)